МІНІСТЕРСТВООСВІТИІНАУКИУКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНА МЕТАЛУРГІЙНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ

ГУМАНІТАРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ ТА ПОЛІТОЛОГІЇ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія та культура України

ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Галузь знань: *03 Гуманітарні науки*

Спеціальність: *035 Філологія*

Спеціалізація: *035.041 Германські мови і літератури (переклад включно), перша - англійська*

Освітньо-професійна програма: *Переклад з англійської мови*

Освітній рівень: *Перший бакалаврський*

Затверджено на засіданні кафедри

філософії та політології

Протокол № 1 від 04 вересня 2019 р.

Дніпро 2019

ЗМІСТ

1. Загальна інформація……3
2. Анотація до курсу……3
3. Мета та цілі ……4
4. Компетентності та результати навчання……..4
5. Організація навчання……..5
6. Самостійна робота……18
7. Контрольні заходи та критерії оцінювання……19
8. Політика курсу……...25
9. Рекомендована література……26
10. Кодекс доброчесності……..27

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Історія та культура України
Викладач (і)	Старший викладач Савич Анжеліка Вікторівна
Контакти, E-mailвикладача	Кафедра філософії та політології e-mail: tuknu 63@gmail.com
Форми організації навчання з дисципліни	лекції, семінарські заняття
Обсяг дисципліни	6 кредитів ЄКТС,кількість модулів: 6 Загальна кількість годин на вивчення дисципліни: 180 з них:лекційних: 56, семінарів: 32, самостійна робота студента: 92
Тип навчальної дисципліни за навчальним планом	Обов'язкова циклу загальної підготовки, Курс: 1, Семестр: II, чверть III;Семестр II, чверть IV Вид контролю: диференційний залік
Години консультацій:	13.00-14.00 вівторок

2. Анотація до курсу

Навчальна дисципліна "Історія та культура України" це нормативна дисципліна, яка є складовою циклу загальної підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня "бакалавр". Дисципліна складається з наступного переліку тем: Предмет і завдання курсу. Теоретико-методологічні проблеми історичного пізнання. Історіософське осмислення та історіографічні концепції історії України. Населення України в доцивілізаційний період. Ранні цивілізації та перші державно-політичні утворення на території України. Східна Європа в добу раннього середньовіччя. Київська Русь. Українські землі у складі Великого князівства Литовського та Речі Посполитої. Визвольна війна середини XVII ст. Формування українсько-козацької державності та її втрата. Українські землі під владою імперій (XVII – поч. XX ст.). Україна в період революції та громадянської війни (1917-1920 рр.). Радянська Україна: особливості історичного розвитку. Легітимація незалежної Української держави та її політики в 1991- тепер. час. Освіта, наука, техніка як фундаментальні основи життя українського етносу. Формування історико-етнографічних регіонів України. Релігійно-конфесійна ситуація в Україні. Теоретичні аспекти культури. Культура Київської Русі.

Культура України – Русі середини XIV – середини XVII століть. Українська культура в XVII – XVIII ст.. Українська культура XIX – початку XX ст.. Українська культура XX століття. Культура незалежної України: проблеми та перспективи розвитку.

3. Мета та цілі

Мета курсу: засвоєння знань про соціально-політичні процеси минулого та сучасності, їх об'єктивну зумовленість, взаємозв'язки та взаємозалежність. Ознайомлення студентів з основами сучасних підходів до історії національної культури, засвоєння знань про закономірності та особливості розвитку української культури, отримання цілісного уявлення про культурно-історичні надбання українського етносу.

Цілі курсу: сформулювати чітке й правильне розуміння етноісторичних витоків українського народу;етапів формування української державності; основних подій, що відбувалися в житті українського народу;особливостей розвитку незалежної України на сучасному етапі;системи культурних цінностей, що визначають специфіку української культури;надбання та етапів розвитку української культури та особливостей існування української культури в умовах нової соціальної реальності.

- аналізувати явища духовного життя, орієнтуватися у багатому світі духовної та матеріальної культури українського народу;

- використовувати знання з дисципліни "Історія та культура України" у практичній та професійній діяльності.

4. Компетентності та результати навчання

- здатність аналізувати і оцінювати явища політичного розвитку українського суспільства в контексті світової історії та з точки зору геополітичного становища України;

- здатність оцінювати події та діяльність людей в історичному процесі з позицій загальнолюдських цінностей;

- здатність ідентифікувати явища культури за їх історичною значущістю, національною приналежністю та стильовими особливостями;

– знатність розуміти закономірності національного історико-культурного процесу;

– знатність засвоїти загальнолюдські та національні цінності, збагачувати власну духовну культуру самоосвітою;

– знатність орієнтуватися в інформаційному потоці глобалізованого світу,висловлювати і обґрунтовувати особисте ставлення до подій сучасного політичного та культурного життя;

– вміти поєднувати фахову підготовку з опануванням знань з історії України та вітчизняної культури, здатність їх використовувати для рішення професійних задач;

– вміти розвивати історичне і критичне мислення;

– вміти аргументувати і відстоювати власну позицію, позбавлену ідеологічної зашореності, схильності до догматизму;

– вміти самостійно відбирати та аналізувати історичні та культурологічні джерела, опановувати методологію вивчення наукової інформації, використовуючи новітні інформаційні технології; вміння впорядковувати набуті знання;

– вміти використовувати отримані знання для науково-дослідної роботи та ділового спілкування.

5. Організація навчання

Розподіл навчальних годин (Денна форма навчання)

	Усього	Чверті	
		3	4
Усього годин за навчальним планом, у тому числі:	180	90	90
Аудиторні заняття, з них:	88	48	40
Лекції	56	32	24
Семінарські заняття	32	16	16
Самостійна робота, у тому числі при:	92	42	50

підготовці до аудиторних занять	41	18	23
підготовці до модульних контрольних робіт (екзамену)	12	6	6
виконанні індивідуальних завдань	12	6	6
опрацюванні розділів програми, які не викладаються на лекціях	27	12	15
Заходи семестрового контролю			підсумкова оцінка, семестрова (екзамен)

Структура навчальної дисципліни
Лекційний курс(56 год.)

№№ з/п	Назва розділу/теми та її зміст	Тривалість (годин)
1	**Предмет і завдання курсу. Теоретико-методологічні проблеми історичного пізнання. Історіософське осмислення та історіографічні концепції історії України** Предмет, мета і завдання «Історії України»: Україна як оригінальна культурно-історична одиниця – зона цивілізаційного контакту (протистояння і асиміляції) декількох політичних і правових систем, що належали до двох типів культур: осілої і кочової, землеробської і скотарської, християнської і поганської (згодом – мусульманської). Методологія, міждисциплінарні зв’язки, головні теоретико-методологічні засади. Періодизація історії України та структура курсу. Історіографія та історіософія української історії: Сакральне і світське в історичних пам’ятках давньоруських книжників. Концепції русько-литовського літописання та публіцистики. Проблеми легітимної державності в козацьких літописах і творах церковників. Виникнення та розвиток наукової	4

	історіографії держави і права.	
2	**Населення України в доцивілізаційний період. Ранні цивілізації та перші державно-політичні утворення на території України** Періодизація історії первісного суспільства, кліматичні та ландшафтні трансформації на українських теренах. Проблема антропогенезу. Спосіб життя, організація влади та управління. Свідомість первісних людей. Ранні форми релігії. Соціально-економічні зрушення, класо-і політогенез у племен України III – поч. I тис. до н.е. Кіммерійці. Велика Скіфія VII – IV ст. до н.е.: соціально-політичний лад, правові відносини, ідеологія. Сарматські племінні союзи III ст. до н.е. - III ст. н.е. Мала (Кримська) Скіфія: синтез традицій степової та елліністичної державності. Причини “Великої грецької колонізації” (VIII до н.е. - VI ст. до н.е.). Етапи розвитку північно-понтійських полісів. Особливості соціально-політичного ладу, права та ідеології античних держав. Ольвія: торговельна потуга Надчорномор’я. Херсонес Таврійський: сільськогосподарська колонізація. Боспорська держава: елліно-варварська монархія чи східна деспотія? Втрати та надбання середземноморської цивілізації на землях України доби римського домінування.	4
3	**Східна Європа в добу раннього середньовіччя. Київська Русь** “Велике переселення народів” та загибель решток античної цивілізації Північного Причорномор’я (II – VI ст.): Готська держава та гунське об’єднання Аттіли. Антський союз та аланські племена. Етнополітична ситуація в Криму. Фактор візантійського впливу. Держави і племена 2 пол. I тис.н.е.: Велика Болгарія та Аварський каганат у VI – VIII ст. Хозарський каганат та його західна експансія в VII – X ст. Угри, гузи та печеніги в причорноморських і приазовських степах IX – XI ст. Східнослов’янські племінні союзи VIII – IX ст. Походження Русі, слов’яни і скандинави в IX – X ст. “Київська Русь”: назва та явище. Проблема соціально-економічного та політичного ладу Давньої Русі. Політична	4

	історія Русі: епохи державної єдності та роздробленості. Система уділів, характеристика земель-князівств. Релігія та ідеологія. Становлення давньоруського права. Причини занепаду Київської Русі. Суперечка щодо “перетікання київської спадщини”. Великий Степ і кочові цивілізації півдня України. Дешти-Кипчак. Половці Північного Причорномор’я і Приазов’я сер. XI – сер. XIII ст. Монгольська держава напередодні західного походу: суспільство, влада, правосуддя в кін. XII – на поч. XIII ст. Велика Яса Чингізхана. Адміністративно-територіальний поділ Золотої Орди та система управління руськими землями.	
4	**Українські землі у складі Великого князівства Литовського та Речі Посполитої** Польсько-литовські змагання за українські землі у XIV-XVI століттях. Велике Князівство Литовське, Корона Польська та їхня політика на землях України. Інтереси Московської держави, Кримського ханства і Туреччини на українських землях. Річ Посполита, політика полонізації. Становище православної церкви в державі, її історичне значення для українського народу тієї доби. Берестейська церковна унія та її наслідки. Державний устрій та суспільний лад українських земель XIV-XVI століть. Адміністративно-територіальний устрій, органи влади. Стани українського суспільства та їхнє правове становище: магнати, шляхта, міщани, селяни Формування козацтва, його станові намагання, державотворча діяльність. Запорізька Січ. Роль козацтва в українській історії. Еволюція судової системи на українських землях протягом XIV-XVI століть. Звичаєве право литовсько-руської доби. Судові установи та збірники законів. Литовські статути. Сімейно-шлюбне, земельне і кримінальне право.	4
5	**Визвольна війна середини XVII ст. Формування**	2

	українсько-козацької державності та її втрата Причини, характер, рушійні сили, періодизація війни. Розробка Б.Хмельницьким основних принципів української державності та її реалізація під час визвольної війни. Внутрішня та зовнішня політика Б.Хмельницького. Формування державних інститутів. Переяславська Рада, Березневі статті та їх наслідки для державності України. Причини, особливості, підсумки “Руїни”. Українська державність наприкінці XVII – на початку XVIII ст. Конституція П.Орлика.	
6	**Українські землі під владою імперій (XVII – поч. XX ст.)** Колоніальна політика Російської імперії щодо України у XVIII ст. Правобережна Україна у складі Речі Посполитої. Три поділи Польщі. Об’єднання більшості українських земель в межах Російської імперії. Причини, зміст та підсумки аграрної реформи 1861 р. і політичних реформ 60-70-х рр. XX ст. у Російській імперії. Особливості розвитку України у пореформений період. Суспільно-політичний та революційно-демократичний рух в Україні. Національне відродження. Особливості суспільно-політичного і національного руху на західноукраїнських землях. Утворення політичних партій в Україні. Україна в період революції 1905-1907 рр. і Першої світової війни.	2
7	**Україна в період революції та громадянської війни (1917-1920 рр.)** Основні історіографічні концепції. Передумови революції в Російській імперії. Розвиток революції від Лютого до Жовтня. Зміни політичної ситуації в ході громадянської війни. Державно-політичні утворення періоду революції та громадянської війни: Українська Центральна Рада та її діяльність, Українська Народна Республіка, Західноукраїнська Народна Республіка, Українська держава, Українська Соціалістична Радянська Республіка, Військове командування Півдня Росії, Революційно-Повстанська Армія України (Махновців), феномен повстанства і отаманщини. Соціальні верстви в революції та громадянській війні.	2

8	**Радянська Україна: особливості історичного розвитку** УСРР на поч. 20-х років. Досвід національно-культурного і національно-державного будівництва України у складі СРСР. Відбудова і розвиток народного господарства. НЕП. Соціально-економічні перетворення в Україні у 20-30-ті роки. Україна в роки другої світової і Великої Вітчизняної війни (1939-1945 рр.) Окупаційний режим в Україні (1941-1944 рр.). Україна в повоєнне десятиріччя (1945-1955 рр.) Україна в умовах наростання кризи тоталітарного ладу. Соціально-економічний розвиток України (1956-1985 рр.). Суспільно-політичне життя в Україні в 1956-1985 роках. Україна в період перебудови (1985-1991 рр.).	4
9	**Легітимація незалежної Української держави та її політики в 1991- тепер. час** Передумови проголошення незалежної української державності та її легітимності. Основні напрями легітимації державної політики України. Боротьба за визнання світовим співтовариством України як незалежної держави. Зовнішньополітичні вектори легітимації державної політики. Відстоювання суверенних прав України. Розвиток демократії в Україні як основа легітимації її державної політики. Конституція незалежної України та реалізація її положень. Захист прав та свобод людини. Розвиток судової системи в Україні. Трансформація законодавчої та виконавчої влади. Становлення місцевого самоврядування. Політичні партії в Україні та їх роль в легітимації державної політики. Вибори як інструмент легітимації інституціонально-владної складової політики. Засоби масової інформації та їх роль в легітимації державної політики. Економічне реформування як напрям легітимації політики Української держави. Формування соціальної держави та легітимація політики України. Боротьба з безробіттям та бідністю. Розвиток соціального, демократичного та солідарного суспільства в Україні.	2

10	**Освіта, наука, техніка як фундаментальні основи життя українського етносу** Роль і місце освіти, науки, техніки в розвитку суспільства. Освіта в Київській Русі. Візантійські та західноєвропейські тенденції в освітній сфері в литовсько-польську добу. Києво-Могилянська академія – центр освіти, науки, культури східного слов'янства. Позитивні та негативні тенденції у сфері освіти під час перебування українських земель у складі імперій. Створення основ національної освіти в 1917-1920 рр. Система освіти в Радянській Україні: здобутки та втрати. Інтеграція освітньої сфери незалежної України в світовий освітній простір. Наука і техніка України в контексті розвитку науково-технічного прогресу в світі. Пріоритетні напрямки української науки і техніки. Вклад українських вчених та спеціалістів у світові науково-технічні досягнення.	2
11	**Формування історико-етнографічних регіонів України. Релігійно-конфесійна ситуація в Україні** Історико-етнографічні регіони України, їх географічне положення. Форми існування етносу та визначення поняття «етнографічна група». Умови утворення історико-етнографічних земель. Розселення слов'янських племен на території України. Етнічна диференціація у межах Київської Русі. Специфіка формування історико-етнографічних регіонів України. Поява різних етносів на теренах України, умови їх існування. Особливості розвитку історико-етнографічних регіонів в Україні на сучасному етапі. Проблеми етнополітики. Українська діаспора. Стан релігійної проблеми у сучасній Україні.	2
12	**Теоретичні аспекти культури** Культура як предмет та об'єкт вивчення. Поняття та сутність культури: діяльнісний підхід, цінність як якість досягнень соціокультурної діяльності. Структура культури. Форми і функції культури. Контекстуалізація (типологія) культури. Основні культурологічні концепції та школи. Прімордіальний, конструктивістський, інструменталістський	4

	підходи до вивчення етнічного та національного феноменів. Сутність та специфіка української національної культури. Періодизація історії української культури як проблема	
13	**Культура Київської Русі** Проблеми українського етногенезу. Матеріальна й духовна культура східних слов'ян в додержавний період. Особливості язичницької полімеїстичної релігійності, головні культові етапи українського ранньослов'янського язичництва. Пантеон. Хрещення Русі, його причини і наслідки. Проблема запозичення візантійських культурних моделей. Розвиток писемності та літературної традиції у Київській Русі. Літописи, філософсько-юогословська публіцистика, повчання, агіографічна література. "Перекладний" характер давньоруської писемності. Церковнослов'янський та давньоруський типи літературної мови. Освіта. Введення Володимиром Святославовичем шкільного навчання на Русі. Створення трьох типів шкіл. Розвиток науки і початок процесу виділення її в самостійну галузь духовної культури. Архітектура, образотворче і декоративно-прикладне мистецтво, музика на Русі. Культурна спадщина Київської Русі.	6
14	**Культура України – Русі середини XIV – середини XVII століть** Історичні умови та особливості формування і розвитку української культури. Українська культура і європейське Відродження. Релігійне життя в Україні у XIV – початку XVII сторіччях. Освіта і книжкова справа в українській культурі. Розвиток української мови і народної творчості. Розповсюдження перших друкованих книг. Зародження усної поетичної творчості Літописання, церковно-літературні твори, світська література XIV – першої половини XVI ст. Художня культура українських земель XIV – першої половини XVI ст.: образотворче мистецтво, музика, театр, архітектура. Тенденції до становлення нової світської культури у другої	2

	пол. XIV – першої пол. XVII ст. Новий тип школи, організація Острозької школи. Розповсюдження наукових знань та книгодрукування. Подальший розвиток художньої культури: фольклор, література, музика і театр, архітектура і образотворче мистецтво.	
15	**Українська культура в XVII – XVIII ст.** Феномен бароко в українській культурі. Козацька державність основа вітчизняної культури другої половини XVII – XVIII ст. Внесок козацтва у творення української нації та розвиток національної культури (Петро Конашевич-Сагайдачний, Богдан Хмельницький). Соціокультурні наслідки Визвольної війни 1648 – 1657 рр. Характеристика художнього стилю `бароко` та його прояви в європейській культурі. Західноєвропейські впливи на розвиток української культури. Українське `козацьке бароко` та його прояви в національній культурі. Ренесансна сутність та барокова форма українського мистецтва XVII ст. Постать І.Мазепи в історії та у творенні української культури. Мазепинське бароко. Витоки українського театрального мистецтва. Естетика `козацького бароко` в літературі та фольклорі. Козацькі літописи як продовження традицій літописання Київської Русі. Барокова архітектура та скульптура України. Освіта й наука в Україні в XVII – XVIII ст. Особистість Петра Могили та його реформи. Острозька академія та Київський колегіум як альтернатива єзуїтським навчальним закладам в системі освіти. Києво-Могилянська академія – культурно-освітній центр східних слов’ян. Зміст та структура навчального процесу в Києво-Могилянській академії. Театральне мистецтво в Києво-Могилянській академії. Внесок українців, зокрема випускників Києво-Могилянської академії, в становлення системи освіти в Росії. Професійне мистецтво в Україні XVIII ст. Творчість Котляревського, Березовського, Бортнянського, Веделя, Боровшковського, Левицького та ін. Архітектура, будівництво, живопис в Україні XVIII ст. Становлення філософії в Україні. Творчість Г.С.Сковороди.	4
16	**Українська культура XIX – початку XX ст.**	2

	Історичні умови і особливості розвитку української культури у XIX – на початку XX ст. Вплив ідей романтизму та реалізму на культуру України у XIX ст. Формування філософії національної ідеї. Роль інтелігенції у процесі національно-культурного відродження України. Розробка філософії української національної ідеї – складова частина загальнослов'янського руху. Періодизація процесу українського національного відродження кінця XVIII – початку XX ст. Українські землі у складі Російської імперії. Пробудження національної свідомості українців, поява праць з історії України, початок української етнографії, мовознавства. Освіта і наука на українських землях у складі Російської імперії у XIX ст. Література, архітектура, мистецтво, театр, музика. Русифікаторська політика Російської імперії та суспільно-політичний рух у Наддніпрянській Україні у XIX ст. Галичина, Буковина, Закарпаття у складі Австрійської імперії. Реформи Марії-Терезії та Йосипа II і їх наслідки для західноукраїнських земель. Пробудження національного життя в Західній Україні. Гурток «Руська трійця» та його діяльність. Суспільно-політичне життя на західноукраїнських землях після революційних подій 1848 р. в Австрійській імперії. Москвофіли, народовці, радикали. Позитивні зрушення в системі освіти Західної України наприкінці XIX ст. Модернізм, його особливості та умови виникнення. Напрями модернізму: експресіонізм, кубізм, футуризм, абстракціонізм, сюрреалізм. Особливості українського варіанту модернізму. Суспільно-політичний рух на українських землях наприкінці XIX – на початку XX ст. Розвиток науки і освіти. Література, архітектура, живопис, музика.	
17	**Українська культура XX століття** Загальна характеристика періоду. Освітня діяльність Центральної Ради, налагодження нею видавничої справи. Освіта, наука та мистецькі установи за часів Гетьманату. Заснування Української академії наук. Політика українізації та її значення для розвитку української	4

	культури. Освіта і шкільництво періоду українізації. Особливості літературного процесу в 20-ті роки. Розвиток образотворчого, музичного, театрального та кіномистецтва періоду українізації. Згортання політики українізації, затвердження ідеологічного монополізму і `соціалістичного реалізму`. Освітня діяльність Радянської влади у 30-ті роки. Розвиток науки, літератури, мистецтва в умовах тоталітарного режиму. Досягнення культурної політики Радянської влади. Національно-культурне життя України у роки Другої світової та Великої Вітчизняної війни. Діяльність української науково-технічної інтелігенції у радянському тилу. Втрати й успіхи у розвитку української культури в період німецької окупації, її наслідки. Відбудова матеріальної бази культури, відновлення освітянської сфери у післявоєнний період. Відновлення переслідувань та ідеологічного тиску. Розвиток освіти і науки в період `відлиги`. Рух українських інтелектуалів `шістдесятників`. Літературне, театральне, музичне, образотворче та кіномистецтво повоєнного періоду. Розвиток української культури в умовах неосталінізму. Переслідування видатних майстрів культури. Формування опозиційного національно-культурного руху – дисиденства. Система народної освіти та вищої школи у 70-х – 80-х. Успіхи й недоліки в розвитку науки. Перебудовчі процеси у суспільстві і початок нового національного відродження України.	
18	**Культура незалежної України: проблеми та перспективи розвитку.** Елітарна та масова культура. Нові явища у сучасній світової культурі. Специфіка розвитку української культури у сучасних умовах: історично-національна культурна спадщина і тенденція консолідації культур. Проблема модернізації та урбанізму в українській культурі. Культуро-творча діяльність творчих спілок. Реформаційні процеси в освіті та науці. Проблема свободи творчості в сучасному українському мистецтві. Модерні та постмодерні пошуки у сучасному українському мистецтві. Проблеми розвитку сучасної літератури. Традиція та інновація в	2

	сучасному пластичному мистецтві. Театральне мистецтво і кінематографія. Вплив європейського мистецтва на сучасне вітчизняне мистецтво. Українська культура сьогодні: стан та перспективи розвитку книговидання, бібліотечної мережі, засобів масової інформації.	

Семінарські заняття(32 год.)

№№ з/п	Тема заняття та її зміст	Тривалість (годин)
1	Київська Русь.	2
2	Українські землі у складі Великого князівства Литовського і Речі Посполитої.	2
3	Формування української державності. Причини її ліквідації.	2
4	Українські землі під владою імперій (XIX – поч. XX ст.).	4
5	Радянська Україна: особливості історичного розвитку.	2
6	Легітимація незалежної Української держави та її політики в 1991 – тепер. Час.	4
7	Культура Київської Русі.	4
8	Культура на українських землях середини XIV - середини XVII.	2
9	Українська культура XIX – початку XX ст..	2
10	Культура України Радянського періоду.	4
11	Українська культура на сучасному етапі.	4

Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях (27год.)

№№ з/п	Назва теми та її зміст	Тривалість (годин)

1	**Селянсько-козацькі повстання в кінці XVI – I полов XVII ст.** Основні причини та рушійні сили козацько-селянських повстань. Перебіг ключових подій. Загальна характеристика персоналій. 1)http://sites.znu.edu.ua/ua_statehood_history/sereda/Microsoft_Word_-_bojko_o_d__-storVya_ukra_ni.pdf 2)https://www.twirpx.com/file/69226/ 3)https://library.udpu.edu.ua/library_files/434836.pdf	3
2	**Соціально-економічний розвиток західноукраїнських земель в кінці XVII – на поч. XX ст** Особливості економічних умов західноукраїнських регіонів. Соціальна структура західноукраїнських земель. 1) http://sites.znu.edu.ua/ua_statehood_history/sereda/Microsoft_Word_-_bojko_o_d__-storVya_ukra_ni.pdf	3
3	**Приєднання та освоєння земель Причорномор'я.** Основні чинники та етапи приєднання Причорномор'я. Соціально-економічні та політичні наслідки приєднання Причорномор'я. Особливості розвитку капіталізму в регіоні. 1) http://sites.znu.edu.ua/ua_statehood_history/sereda/Microsoft_Word_-_bojko_o_d__-storVya_ukra_ni.pdf	3
4	**Формування багатопартійності в Україні в 90-і роки XX ст. Класифікація політичних партій і об'єднань.** Здобуття Україною державної незалежності як основний чинник розвитку багатопартійності. Характеристика політичних партій України. Основні етапи розвитку багатопартійності в Україні. 1)http://sites.znu.edu.ua/ua_statehood_history/sereda/Microsoft	3

	Word-_bojko_o_d__-storVya_ukra_ni.pdf 2)https://library.udpu.edu.ua/library_files/434836.pdf	
5	**Культура первісного суспільства** Періодизація історії первісного суспільства. Характеристика матеріальних досягнень та способу життя. Ранні форми релігії. Розвиток первісного мистецтва. 1) http://www.info-library.com.ua/books-book-99.html 2)http://chitalka.info/gp_07/gp_07index.htm 3) http://www.nbuv.gov.ua/books/2009/09vojiuk.pdf	6
6	**Ідеї Просвітництва та стиль класицизму в українській культурі XVIII ст.** Геополітичні зміни у світі в XVIII ст. Епоха Просвітництва та художні стилі класицизму й рококо в Західній Європі. Геополітичне положення України та української культури у XVIII ст. Роль українців у творенні імперської культури Росії. 1)https://www.studmed.ru/kordon-mv-ukrayinska-ta-zarubzhna-kultura_5c7c0424ede.html 2) http://194.44.152.155/elib/local/sk731512.pdf 3) http://nkckhust.dyndns.org/elibrary/library/books/40436/maket.pdf	9

6. Самостійна робота

Самостійна робота є важливою складовою підготовки протягом навчального семестру. Метою самостійного опрацювання навчального матеріалу є опанування навичок роботи з рекомендованою літературою, набуття необхідних знань та умінь пов’язувати історію та культуру України з сучасними подіями та соціокультурними процесами у суспільстві. Передбачаються наступні види роботи:

- вивчення кожної теми лекційного курсу за навчально-методичною літературою;
- підготовка до лекційних та практичних занять;
- опрацювання актуальної інформації про різноманітні аспекти історі та культури України за допомогою електронних ресурсів;
- виконання тестових завдань;
- виконання індивідуальних та творчих завдань;
- підготовка до модульних контрольних робіт;
- підготовка до диференційного заліку.

7. Контрольні заходи та критерії оцінювання

Видами контролю знань студентів з навчальної дисципліни є:

- поточний контроль (усне опитування та виконання письмових завдань (тестів), виступи, презентації на семінарських заняттях);

- модульний контроль (виконання модульної контрольної роботи (одного з 15 варіантів), яка охоплює матеріал змістового модуля);

- семестровий (підсумковий) контроль у формі диференційного заліку наприкінці останньої чверті вивчення дисципліни.

Основними заходами (формами) контролю знань є:

- реферативне опрацювання тем, які не викладаються на лекціях;
- модульна контрольна робота;
- захист модульного індивідуального завдання для самостійного опрацювання;
- диференційний залік.

Підсумкова контрольна робота (екзамен) складається з 10 завдань, 8 з яких тестового формату, 2 завдання теоретичного типу. Завдання контрольної роботи охоплюють питання трьох рівнів складності, яким присвоєна певна кількість балів.

Критерії оцінок

РІВНІ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗА 4-БАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	БАЛИ ЗА 12-БАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ, УМІНЬ І НАВИЧОК СТУДЕНТІВ (НАВЧАЛЬНИХ

	(ОЦІНКА ЗА 4-БАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ)	ДОСЯГНЕНЬ)
ПОЧАТКОВИЙ «2» (ПОНЯТІЙНИЙ)	1(2-)	Студент не володіє навчальним матеріалом.
	2(2)	Студент мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності. Виконує не більше 20% загальної кількості тестів або письмових завдань.
	3(2+)	Студент робить спроби аналізу на основі побутових знань і навичок. Виконує 20% загальної кількості тестів або письмових завдань.
СЕРЕДНІЙ «3» (РЕПРОДУКТИВНИЙ)	4(3-)	Студент має початковий рівень знань, знає близько третини навчального матеріалу. Виконує 30% загальної кількості тестів або письмових завдань.
	5(3)	Студент знає більше третини навчального матеріалу. Виконує прості завдання за наданим прикладом і 40% загальної кількості тестів або письмових завдань.
	6(3+)	Студент виявляє розуміння основних положень навчального матеріалу, виконує 50 відсотків загальної кількості тестів або письмових

		завдань.
ДОСТАТНІЙ «4» (АЛГОРИТМІЧНО-ДІЄВИЙ)	7(4-)	Студент правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, виконує 60 відсотків загальної кількості тестів або письмових завдань.
	8(4)	Знання студента є достатньо повними, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, виконує 70 відсотків загальної кількості тестів або письмових завдань.
	9(4+)	Знання студента є повними, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, виконує 80 відсотків загальної кількості тестів або письмових завдань.
ВИСОКИЙ «5» (ТВОРЧИЙ, ПРОФЕСІЙНИЙ)	10(5-)	Студент володіє глибокими і міцними знаннями, здатний використовувати їх у нестандартних умовах, ситуаціях, виконує 90 відсотків загальної кількості тестів або письмових завдань.
	11(5)	Студент володіє узагальненими знаннями з дисципліни, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях, самостійно виконує 95 відсотків тестів або письмових завдань.

	12(5+)	Студент має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності в навчальній діяльності, користується широким арсеналом засобів доказів своєї думки, самостійно виконує 100 відсоток тестів або письмових завдань.

Зразок завдань підсумкової контрольної роботи

1. Пояснити історичне значення перебування на теренах України кіммерійців, скіфів, сарматів, готів та інших давніх етносів.
2. Проаналізувати культурні перетворення в перші роки радянської влади.
3. Встановіть відповідність:

1) давній кам'яний вік; 2) середній кам'яний вік; 3) новий кам'яний вік

Відповіді: 1) неоліт; 2) палеоліт; 3) мезоліт

4. Знайдіть відповідність між іменами та поданими характеристиками:

1) Іван Сірко;
2) Дмитро Байда Вишневецький;
3) Петро Конашевич-Сагайдачний;
4) Іван Федоров;
5) Іван Виговський.

Відповіді:

1) Генеральний писар у Хмельницького, а потім гетьман України. Виступав за вихід України із складу Росії, підписав Гадяцьку угоду з Польщею;

2) народний герой. Походив із княжого роду, заснував Запорізьку Січ;

3) уславлений кошовий отаман запорізьких козаків, талановитий полководець. Здійснив близько 100 походів. З його ім'ям пов'язана розповідь про лист запорожців турецькому султану;

4) гетьман українського реєстрового козацтва, полководець. Перетворив Запорізьке військо на організовані полки, уславився походами на татар і турок. Багато зробив для розвитку української культури;

5) засновник друкарства в Росії та в Україні. Заснував друкарні у Львові, Острозі. У 1574 р. видав Буквар.

5. Вкажіть час наступних подій і заходів:

1) смерть Й.В.Сталіна;

2) обговорення доповіді Президії ЦК “Про злочинні антипартійні та антидержавні дії Л.П.Берії”;

3) прийняття постанови ЦК КПРС “Про подолання культу особи і його наслідків;

4) початок освоєння цілинних і перелогових земель;

5) перехід від міністерств до Раднаргоспів.

Відповіді:

1) 1954 р.; 3) 5 березня 1953 р.;

2) 30 червня 1956 р.; 4) 1957 р.; 5) липень 1953 р.

6. Назвіть форми існування етносу.

7. Техніка написання ікони має назву:

1) соцреалізм; 3) «зворотня перспектива» (символічний реалізм);

2) сюрреалізм; 4) авангардизм.

8. Кількість жертв голодомору 1932 – 1933 рр. сягає:

1) 20 тис. чоловік;

2) 100 тис. чоловік;

3) близько 1 млн. чоловік;

4) не менше 3 – 6 млн. чоловік

9. Другу половину 60-х – першу половину 80-х рр. публіцисти назвали добою:

1) ″застою″; 2) ″відлиги″; 3) ″перебудови″.

10. З якого року починається зростання економіки незалежної України?

1) З 1998 р.; 2) З 2000 р.; 3) З 2002 р.

Питання до підсумкового контролю знань

1. Проаналізуйте форми осмислення людського минулого. Предмет та методологія історії України.
2. Охарактеризувати трипільську культуру.
3. Пояснити історичне значення перебування на теренах України кіммерійців, скіфів, сарматів, готів та інших давніх етносів.
4. Визначити історичні передумови виникнення Київської Русі.
5. Проаналізувати економічні та суспільно-політичні відносини в Київської Русі.

6. Охарактеризуйте причини литовської експансії на українські землі та їхнє становище у Великому князівстві Литовському (XIV – XV ст.).
7. Люблінська унія її причини та характеристики, проаналізувати державний устрій та соціально-економічні зміни в Україні в складі Речі Посполитої (друга половина XVI – перша половина XVII ст.).
8. Охарактеризувати релігійне життя на українських землях у XIV – XVII ст. Брестська унія.
9. Охарактеризувати українське козацтво як історичне явище.
10. Вказати причини, передумови і наслідки Визвольної війни під проводом Б.Хмельницького. Назвати етапи формування української козацької державності.
11. Пояснити причини, зміст та наслідки "Руїни" в Україні у другій половині XVII століття.
12. Проаналізувати суспільно-політичний рух в Україні в першій половині XIX століття.
13. Дати оцінку подіям в Україні в період революції 1905 – 1907 рр.
14. Вказати передумови, зміст та наслідки Столипінської реформи.
15. Назвати причини, цілі та характер першої світової війни. Висвітлити особливості участі в цій війні України.
16. З'ясувати причини і характер Лютневої революції в Росії..
17. Охарактеризувати історичні обставини прийняття та зміст I , II, III та IV універсалів.
18. Охарактеризувати внутрішню і зовнішню політику Української держави П.Скоропадського.
19. Обґрунтувати необхідність нової економічної політики, пояснити її політичні та соціально-економічні цілі.
20. Охарактеризувати національно-державне будівництво в 20-ті роки XX ст.
21. Проаналізувати хід індустріалізації та колективізації в Україні в 20-30-ті роки XX століття та культурні перетворення в перші роки радянської влади.
22. Розкрити причини і характер другої світової війни, показати зміст і обставини окупації українських земель Німеччиною та її союзниками в 1941 р.
23. Розкрити діяльність радянських партизанських загонів у роки Великої Вітчизняної війни.

24. Охарактеризувати діяльність ОУН – УПА у роки Великої Вітчизняної війни.
25. Проаналізувати процес відбудови народного господарства України після Великої Вітчизняної війни.
26. Розкрити сутність процесу десталінізації суспільного життя, його суперечність і непослідовність.
27. Охарактеризувати розвиток народного господарства в середині 50-х – першій половині 60-х років XX ст.
28. Назвати причини і сутність застійних явищ в суспільному житті в СРСР (70 – 80-ті роки XX ст.), їхні наслідки для України.
29. Вказати причини і прояви кризових явищ в економіці в 70-ті – початку 80-х років XX ст.
30. Проаналізувати суспільну та зовнішньополітичну ситуацію в СРСР у 70-80-ті роки XX ст.
31. Охарактеризувати зовнішню політику незалежної України.
32. Розкрити проблеми економічного розвитку незалежної України.
33. Висвітлити процес формування національного складу населення України та релігійно-конфесійну ситуацію в Україні на сучасному етапі.
34. Розкрийте поняття і сутність культури.
35. Розкрийте сутність типології культури (фактори, критерії, основні підходи).
36. Назвіть і охарактеризуйте форми духовної культури.
37. Дайте визначення поняттю ″символ″,″цивілізація″ і наведіть приклади.
38. Проаналізуйте проблеми, пов’язані з визначенням обсягу поняття «українська культура».
39. Охарактеризуйте культурні досягнення людства в часи мезоліту та неоліту.
40. Дайте загальну культурно-історичну характеристику Нового часу.
41. Простежте вплив ідей Просвітництва та класицизму на українську культуру XVIII ст.
42. Проаналізуйте основні тенденції існування української культури в радянський період.
43. Визначіть проблеми формування нової соціокультурної дійсності в незалежній Україні.

8. Політика курсу

Відвідування занять з дисципліни «Історія та культура України» є обов’язковим.

Курс читається українською мовою.

Пропущені заняття або контрольні заходи мають бути відпрацьованими в позаурочний час, у консультативні години.

Студент має демонструвати повагу та толерантність по відношенню до усіх учасників освітнього процесу (студенти, викладачі, допоміжний персонал), дотримуватися правил внутрішнього розпорядку Академії.

Політика оцінювання. Кожний модуль дисципліни оцінюється за умови виконання усіх видів навчальної роботи з даного модуля, що передбачені програмою навчальної дисципліни. Загальна кількість модулів, що підлягають зарахуванню з навчальної дисципліни, дорівнює кількості кредитів ЄКТС дисципліни (6 кредити=6 модулів). Модуль зараховується, якщо оцінка з нього (модульна оцінка) дорівнює або перевищує 4 бали за 12-бальною шкалою оцінювання. Підвищення модульної оцінки не дозволяється. У разі не зарахування модуля через отримання незадовільної оцінки студентові за згодою деканату дозволяються дві додаткові спроби для перездачі модуля: перша – викладачеві, який здійснював відповідний модульний контрольний захід; друга, за умови невдалої першої спроби, – комісії,яка призначається завідувачем кафедри.

Наявність не зарахованих попередніх модулів не є підставою для недопущення студента до складання контрольних заходів з подальших модулів. Контрольні роботи проводяться впродовж двох останніх тижнів чверті після завершення аудиторних занять. При заповненні заліково-екзаменаційної відомості та залікової книжки (індивідуального навчального плану) студента, оцінка виставляється за 12-бальною шкалою та національною (5, 4, 3).

9. Рекомендована література

1. Бойко О.Д. Історія України. – К.: Академвидав, 2003.-656с.

2. Грушевский М.С. Очерк истории украинского народа. – К., Лыбидь. 1990.-400с.

3. Історія України. Курс лекцій. У 2-х кн. Ч.І– К., Либідь. 1991.-573с.

4. Історія України. Курс лекцій. У 2-х кн. Ч.ІІ– К., Либідь. 1992.-464с.

5. Історія України. / Керівник авт. кол. С. Кульчинський. Київ. Альтернатива. 1997.-418с.
6. Історія України. / Керівник авт. кол. Ю. Зайцев. – Львів: Світ, 1996.- 488с.
7. Історія України. Конспект лекцій. кол. авторів. Дніпропетровськ. НМетАУ, 2001-110с.
8. Історія України. / Керівник авт. кол. Г. Темко – К. Академія, 2002 -480с.
9. Субтельний Орест. Україна. – К., Либідь, 1991.- 512с.
10. Історія України з давнини до початку XXI століття. // Навчальний посібник. Кол. авторів – Дніпропетровськ: Інновація, 2007.- 180с.
11. Клапчук, С.М.Остафійчук В.Ф Історія української та зарубіжної культури; Навч. посібник. - К.: Вища школа, «Знання», 1999.- 326с.
12. Попович М.В. Нарис історії культури України. - 2-е вид. випр. - К.: АртЕк,- 728с.
13. Теорія і історія світової і вітчизняної культури: Курс лекцій. (Бичков А.К. та ін.)-К.: Либідь, 1992-392с.
14. Українська та зарубіжна культура; Навч. посібник. /за ред. М.М. Заковича./ - К.: «Знання», 2000.- 622с.
15. Українська етнологія. Навч. посібник. /За ред. Борисенко В. К.: Либідь, 2007. – 400 с.
16. Історія української культури / За ред. І. Крип'якевича. - К.: Либідь, 2000.- 656 с.
17. Українська культура / За ред. Д. Антоновича. - К., 1993. -593 с.

10.Кодекс академічної доброчесності

Студенти Академії у своїй діяльності мають дотримуватись положень «Кодексу академічної доброчесності» Національної металургійної академії України, у якому прописані політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності,який знаходиться у відкритому доступі на сайті академії за посиланням:https://nmetau.edu.ua/file/kodeks.pdf, а також ознайомитись з усіма викладеними в ньому принципами, правилами поведінки, спрямованими на формування самостійної і відповідальної особистості, спроможної навчатися, займатися науково-практичною діяльністю, дотримуючись відповідних етичних та правових норм.

Порушення положень «Кодексу академічної доброчесності» є предметом для розгляду «Комісії з питань академічної доброчесності» НМетАУ та подальших правових дій.

Дотримання Кодексу академічної доброчесності передбачає:

- самостійне виконання усіх видів навчальних робіт включно на контрольних заходах (тести, екзамени тощо);
- при виконанні творчих письмових робіт коректне оформлення усіх запозичень з наукової та іншої літератури з посиланнями на відповідні ресурси та джерела;
- консультування з викладачами при виконанні самостійної роботи є допоміжним заходом для якісного опрацювання матеріалу.